

Statoil ASA
Hammerfest LNG
Postboks 413
9615 Hammerfest

Oslo, 22.10.2013

Deres ref.:
AU-DPN ON SNO-00207

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2013/5194

Saksbehandler:
Ingrid Bjotveit

Hammerfest LNG-endring av vilkår i tillatelsen

Miljødirektoratet gir endret tillatelse etter forurensningsloven for Hammerfest LNG AS. Vedtaket omfatter tillatelse til levering av strøm til nettet i krisesituasjoner fra energiverket på Melkøya dersom systemkritiske situasjoner oppstår. Endringen er gitt med hjemmel i § 18.

Vi viser til tillatelse til Statoils gasskraftverk på Melkøya av 23. juni 2003 og Statoil Hammerfest LNG av 13. september 2004. Tillatelsene ble slått sammen til én tillatelse i forbindelse med oppstartsfasen for anlegget 30. mai 2008, og siste endringer i tillatelsen er foretatt 14. januar 2011. Vi viser i tillegg til forhåndsvarsel av vedtaket om endring av tillatelsen, datert 6. mai 2013 og Statoils kommentarer til forslaget datert 12. juni 2013.

Bakgrunn

Tillatelsen til Hammerfest LNG gjelder produksjon av LNG fra brønnstrømmen og nødvendig produksjon av energi til dette. Energiproduksjonen er begrenset til 550 MW, og det er satt begrensninger til utslipp av NO_x, metan, flyktige organiske komponenter og SO₂ fra anlegget. Det ligger til grunn som en forutsetning for tillatelsen at energiproduksjonen er begrenset til eget bruk ved Hammerfest LNG.

NVE sendte en henvendelse til Miljødirektoratet datert 31. januar 2011 hvor de anmoder om at tillatelsen fra energianlegget på Melkøya endres slik at strøm kan leveres til strømmettet i Finnmark i systemkritiske situasjoner, i henhold til forskrift av 7. mai 2002 nr. 448 om systemansvaret i kraftsystemet (systemansvarsforskriften) §§ 12 og 13.

Første gang dette ble aktuelt var 16. februar 2011 da Miljødirektoratet mottok henvendelse fra NVE pr telefon, med informasjon om at det var oppstått en kritisk strømsituasjon i Finnmark etter brudd på kraftlinjen mellom Ofoten og Kvanndal i Nordland. De så akutt behov for å kunne utnytte reservekapasiteten ved energianlegget ved Hammerfest LNG i noen få dager fremover, og anmodet om at tillatelsen etter forurensningsloven ble endret slik at dette ble mulig. 17. februar 2011 ga Miljødirektoratet midlertidig tillatelse til levering av strøm på nettet, knyttet til dette konkrete bruddet på kraftlinjen mellom Ofoten og Kvanndal.

9. mars 2011 mottok Miljødirektoratet en ny henvendelse fra NVE pr epost, med informasjon om at det nok en gang var oppstått en kritisk strømsituasjon i Finnmark etter brudd på samme kraftstrekning. NVE skriver at det også fremover kan bli akutt behov for å utnytte reservekapasiteten ved energianlegget ved Hammerfest LNG i noen få dager av gangen. En midlertidig tillatelse ble gitt 10. mars 2011. Miljødirektoratet vurderte om det skulle gis en permanent endring av tillatelsen, men det ble ikke gjort fordi det ikke var tid til høring av vedtaket.

Miljødirektoratet har i ettertid hatt møte med Statoil som ikke ønsket en slik permanent endring. De har ment at ved fare for liv og helse ville de ha plikt til å levere strøm på nettet, uavhengig av vår begrensning i tillatelsen, men ikke slik at LNG- produksjonen måtte reduseres.

Høsten 2012 tok Miljødirektoratet opp saken på nytt med NVE for å få klarlagt om dette tiltaket fremdeles er aktuelt i en krisesituasjon, og om situasjonen med usikkerhet i kraftleveransen til Finnmark vil fortsette ytterligere en del år fremover i tid. Miljødirektoratet var også opptatt av hvor stor andel kraft som Statoil forventes å skulle levere, og om dette ville medføre behov for reduksjon av LNG-anleggets egen produksjon, med følgende økte utslipp til miljøet. I følge NVEs epost av 6. desember 2012 er det fortsatt behov for dette tiltaket fremover. Finnmark og Troms har i følge NVE i dag en svak kraftforsyningsikkerhet. Selv om de i området samtidig har fått større uttaks kunder og produksjonsenheter som kan bidra til å opprettholde strømforsyningen i kritiske situasjoner og det arbeides med å forsterke forsyningen slik at sjansen for bl.a. systemkritiske situasjoner reduseres, kan det bli behov for Statoils anlegg.

Statnett har nylig fått konsesjon for forsterkning av overføringsnettet fra Ofoten til Balsfjord og videre til Skaidi og Hammerfest. Denne forsterkingen er ifølge NVE nødvendig for å håndtere den forventede forbruksveksten i Troms og Finnmark. I tillegg vil forsterkingen tilrettelegge for mer fornybar kraftproduksjon i området. Ny 420 kV overføringslinje til Skaidi vil også gi større fleksibilitet i nettdriften og forbedre forsyningsikkerheten i Troms og Finnmark. Endelig konsesjon fra Olje- og energi-departementet(OED) ble fastsatt 28. august 2013 og utbyggingen forventes å ta ca 6 år, slik at forsterkningene i følge NVE kan være foretatt i 2019. Etter den tid vil sannsynligheten for utkoblinger reduseres, men NVE opplyser at større hendelser i kraftnettet fortsatt må forventes med visse mellomrom også etter dette.

Saksbehandling

Miljødirektoratet kan foreta endring av tillatelsen i medhold av forurensningsloven § 18 første ledd nr 5. Vurderingstemaet etter denne bestemmelsen er om ”de fordeler forurenseren eller andre får av at et vilkår blir lempet eller opphevet, er vesentlig større enn de skader eller ulemper det vil føre til for miljøet”. Det følger av § 18 siste ledd at det ved avgjørelsen skal ”tas hensyn til kostnadene en endring eller omgjøring vil påføre forurenseren og de fordeler og ulemper endring eller omgjøring for øvrig vil medføre”. Miljødirektoratet kan omgjøre en tillatelse også uten søknad fra den som har tillatelsen, slik tilfellet er her.

Da endringen er foretatt uten søknad fra Statoil, er Statoil forhåndsvarslet direkte i medhold av forurensningsforskriften § 36-3, jf. brev datert 6. mai 2013 og har i sitt svar 12. juni 2013 kommet med noen kommentarer. Statoil kommenterer at betingelsen om liv og helse må utgå, og at det er

tilstrekkelig at tillatelsen viser til perioder hvor systemansvarlig har anstrengt drift av nettet. Statoil søker også om at rammen for energiproduksjonen økes til 600 MW som er nødvendig hvis alle 5 turbinene skal produseres for fullt, noe som er nødvendig i en periode hvor det leveres strøm til nett. Det søkes ikke om endring av utslippsparametere.

Saken har i tillegg vært på høring til allmennheten i medhold av § 36-6. Den ble lagt ut på Miljødirektoratets hjemmesider 13. september 2013 og saken er forelagt kommunen. Det er ikke kommet inn noen høringsuttalelser innenfor fristen som var 16. oktober 2013.

Miljødirektoratets vurderinger

I følge opplysninger fra NVE har Finnmark og Troms i dag en svak kraftforsyningssikkerhet. Det arbeides med å forsterke forsyningen slik at sjansen for bl.a. systemkritiske situasjoner reduseres. Statnett har nylig fått konsesjon for forsterkning av overføringsnettet fra Ofoten til Balsfjord og videre til Skaidi og Hammerfest. Tiltaket er nødvendig for å håndtere den forventede forbruksveksten i Troms og Finnmark.

I januar og mars 2011 oppstod to uavhengige hendelser i Troms som påvirket forsyningssikkerheten i området. Feil på overføringslinjene medførte kortere perioder med utkobling av forbruk, og tre til fire dager med en generelt sårbar forsyningssituasjon. Selv om forsyningssikkerheten normalt er god, viser disse hendelsene at enkelte feil kan medføre perioder med økt krav til beredskap og behov for tilgang til reserver i kraftsystemet.

Statoils anlegg på Melkøya er en vesentlig kraftforbruker i området, men også en stor kraftprodusent. Normalt skal Statoil være selvforsynt med elektrisk energi. Til tross for dette er det registrert et økende uttak fra overføringsnettet til Statoils anlegg på Melkøya de siste årene.

Anleggene på Melkøya har stor samfunnsmessig betydning og Statnett som systemansvarlig i det norske kraftsystemet skal ha fokus på å sikre disse en høy forsyningssikkerhet. Allikevel vil det i enkelte anstrengte driftssituasjoner og ved driftsforstyrrelser i kraftsystemet kunne være behov for å prioritere tiltak som sikrer liv og helse fremfor økonomiske verdier. Statnett har i slike situasjoner gjennom forskrift fått myndighet til å pålegge kraftprodusenter å benytte all tilgjengelig produksjonskapasitet. Statnett kan også foreta kortvarig tvangsmessig utkobling av forbruk for å forhindre ukontrollert utfall av større deler av kraftforsyningen. Det er betydelige kostnader ved å gjennomføre denne typen tiltak. Kostnadene skal normalt dekkes av Statnett eller av den som har feil i sine anlegg og som dermed forårsaker behov for bruk av tvangsmessige tiltak. Tvangsmessig regulering av produksjon og utkobling av forbruk brukes derfor svært sjeldent, og om det benyttes, så vil det normalt være de billigste ressursene som benyttes først.

Systemkritiske situasjoner er tilfeller der det er stor sannsynlighet for - eller det er gjennomført - omfattende utkoblinger i kraftforsyningen i en region. Årsaken til slike utkoblinger vil normalt være ekstremvær med storm og eller ising som gir utkobling av større kraftledninger, eller eksplosjon eller brann i transformatorstasjoner med tilhørende driftsstans i disse.

Av dette fremgår det at systemansvarlig svært sjeldent vil ha behov for bruk av ovennevnte virkemidler knyttet til kraftproduksjonen og forbruket på Melkøya. Det vil allikevel kunne være behov for tilgang til disse ressursene i situasjoner hvor det ikke finnes andre tilgjengelige objekter. Det billigste og mest sannsynlige tiltak tilknyttet LNG- og kraftproduksjonen på Melkøya vil være å pålegge utnytting av all tilgjengelig kraftproduksjonskapasitet slik at overskuddskraften ut over det som trenges til LNG produksjonen kan leveres ut på nettet. Ledig kapasitet i vanlige driftssituasjoner er av NVE anslått å kunne være ca 40 MW, mens Statoil har beregnet at de kan frigi 15 til 20 MW, uten nevneverdige problemer. Det er videre mulig å øke dette til 25 MW, men det er temperaturavhengig. Det er også mulig å pålegge redusert produksjon av LNG kombinert med full kraftproduksjon, men omfanget av dette vil begrenses av ledningskapasiteten fra Hammerfest og ut på nettet. Omfanget vil også begrenses av de store kostnadene med reduksjon i LNG produksjonen. Dette vil også medføre større utslipp til luft enn ønskelig.

Gode anslag over hvor ofte Melkøya framover vil mobiliseres for å unngå omfattende kraftutkobling i Troms og Finnmark er vanskelig å gi. Pålagt økt kraftproduksjon en gang hvert 5. år og økt kraftproduksjon kombinert med redusert LNG produksjon hvert 10. år eller sjeldnere er et mulig anslag.

Etter Miljødirektoratets vurdering er det store samfunnsmessige hensyn som tilsier at strøm fra Hammerfest må kunne leveres på nettet under situasjoner som betegnes som systemkritiske, innenfor de rammer som følger av systemansvarsforskriften § 13. Etter Miljødirektoratets vurdering har det svært små forurensningsmessige konsekvenser at strøm leveres ut på nettet i de få tilfellene det her er snakk om. Vi forutsetter at overføringen av kraft utføres med så små forstyrrelser i ordinær produksjon som mulig.

Miljødirektoratet tar ikke stilling til hvor store mengder kraft som skal leveres strømmettet. Dette anser vi for en sak mellom energimyndighetene og Statoil. Vi har imidlertid i tillatelsen økt rammen for elektrisitetsproduksjonen til 600 MW slik at alle 5 turbinene kan gå for fullt. Siden dette vil skje svært sjelden, er øvrige parametere ikke endret. Vi tar heller ikke stilling til eventuelle ulemper for Statoil i det enkelte tilfelle forsyning av kraft til nettet er nødvendig, da vi vurderer det som et spørsmål som ivaretas ved avveiningene gjøres etter systemansvarsforskriften. Vi forutsetter at eventuelle reduksjoner av driften på Melkøya gjennomføres innenfor eksisterende tillatelse etter forurensningsloven.

Konklusjon

Vi tillater med dette at elektrisk kraft fra Statoil, Hammerfest LNG leveres på nettet etter pålegg fra energimyndighetene med hjemmel i systemansvarsforskriften § 13. Følgende tekst er tatt inn i tillatelsens punkt 1:

Under systemkritiske perioder for strømforsyningen i Finnmark, kan strøm fra energiproduksjonen på Melkøya, sendes ut på nettet i en tidsbegrenset periode. Vi viser i denne forbindelse til forskrift av 7. mai 2002nr 448 om systemansvaret i kraftsystemet (systemansvarsforskriften) §§ 12 og 13.

Vi understreker for ordens skyld at også utslipp knyttet til produksjon av strøm for levering på nett er kvotepliktige, men Statoils mottak av frikvoter for el-generator opprettholdes.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages til Miljøverndepartementet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra underretning om vedtak er kommet fram eller fra vedkommende fikk eller burde skaffet seg kjennskap til vedtaket. En eventuell klage skal angi hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal sendes til Miljødirektoratet.

Hilsen
Miljødirektoratet

Hanne Marie Øren
seksjonsleder

Ingrid Bjotveit
seniorrådgiver

Kopi sendt: Petroleumstilsynet
Oljedirektoratet
NVE
Hammerfest kommune